

KOMISIJI ZA STUDIJE II STEPENA ELEKTROTEHNIČKOG FAKULTETA U BEOGRADU

Komisija za studije II stepena, Elektrotehničkog fakulteta u Beogradu, na svojoj sednici održanoj 10.06.2014. godine imenovalo nas je u Komisiju za pregled i ocenu master rada dipl. inž. Siniše Stojanovića pod naslovom „Analiza standarda, preporuka i praktičnih iskustava u korišćenju IDN domena“. Nakon pregleda materijala Komisija podnosi sledeći

IZVEŠTAJ

1. Biografski podaci kandidata

Siniša S. Stojanović je rođen 03. aprila 1985. godine u Beogradu. Srednju elektrotehničku školu je završio u Užicu.

Elektrotehnički fakultet u Beogradu je upisao 2004. godine. Diplomirao je u avgustu 2012. godine na odseku za Mikrotalasnu tehniku sa prosečnom ocenom 8.02. Master studije na Elektrotehničkom fakultetu u Beogradu upisuje u novembru 2012. godine na odseku Sistemsko inženjerstvo i radio komunikacije. Položio sve ispite sa prosečnom ocenom 8.2.

Trenutno radi na zaštiti velikih informacionih sistema.

2. Opis master rada

Master rad kandidata sadrži 112 strana teksta. Rad sadrži uvod, 10 poglavlja, zaključak i spisak literature. Spisak literature sadrži 25 referenci.

U uvodu je dat pregled trenutnog stanja po pitanju korišćenja IDN domena i zašto su bitni, kao i predikcije korišćenja u budućnosti.

U prvom poglavlju su dati pregled i preporuke za Internacionalizovana Domenska Imena (IDN), svih relevantnih termina i problema koji prate IDN-ove.

U drugom poglavlju date su definicije i okvirni dokumenti koji čine IDNA protokol. Dat je pregled terminologije koja se odnosi na DNS i IDNA. Kao deo IDNA terminologije, dato je objašnjeno za LDH labela kao i podvrste tih labela koje se mogu pojaviti u IDNA i načini rukovanja sa njima, razmatranja IANA o sigurnosti, dužini U-labela, problemima sa setovima lokalnih karaktera, vizuelno sličnim karakterima, *lookup*-u, registraciji i osnovnim DNS specifikacijama.

U trećem poglavlju je opisan IDNA protokol. Dat je pregled zahteva koje je potrebno ispuniti, njihovoj primenljivosti, tipovima zapisa u DNS-u. Opisan je protokol registracije koji obuhvata opis validnih labela koje mogu biti registrovane, dozvoljenim karakterima, ograničenjima registara, *punycode* konverzija i umetanje labela u zonu, kao i *lookup* protokol za domensko ime.

U četvrtom poglavlju je predstavljeno kako *Unicode* kodne tačke funkcionišu u IDNA, određivanje izvedenih vrednosti i obračun izvedene svojine, kao i IANA razmatranja na tu temu.

U petom poglavlju su opisana pravila i način rukovanja sa pismima koja se pišu s desna na levo. Opisana je terminologija koja se koristi, dat je spisak *Bidi* pravila kao i set preduslova za *Bidi* pravila, uvid u problematične situacije, smernice, razmatranje kompatibilnosti i sigurnosni aspekti.

U šestom poglavlju je data detaljna pozadina, objašnjenja i obrazloženja za IDNA2008 protokol. U to spadaju pregled i kontekst za IDNA2008, ciljevi, primenljivost i funkcija IDNA, razumljivost IDNA mehanizma, obrade IDNA, aplikaciono orijentisani problemi, princip robusnosti IDN-ova, *front-end* i *lookup* proces korisničkog interfejsa, migracija iz IDNA2003 i sinhronizacija verzija *Unicode*-a, razmatranje imena servera i internacionalizacije.

U sedmom poglavlju je opisan mehanizam mapiranja karaktera u IDNA2008 protokolu. Objasnjena je granica između korisničkog interfejsa i protokola, dizajn mapiranja, opšte procedure i implementacija mapiranja.

U osmom poglavlju se akcenat stavlja na ćirilično pismo i njegovu integraciju u IDN. Dat je pregled ćiriličnih pisama, jezika i karaktera koji se koriste. Opisana je baza ćirilice kao i dodatni karakteri koji se koriste u srpskom jeziku, jezičke tabele, pravila procesuiranja i format tabela, kao i koraci posle registrovanja ulazne labele.

U devetom poglavlju je dat kratak opis *Unicode*-a verzije 6.0. Navedene su promene za tri kodne tačke koje su alocirane u *Unicode 5.2* ili ranije.

Deseto poglavlje se može podeliti na četiri potpoglavlja i to na:

- Pregled i radni okviri za internacionalizovan *e-mail*
- SMTP ekstenzije za internacionalizovan *e-mail*
- Internacionalizovana *e-mail* zaglavlja
- Internacionalizovan status isporuke i raspolaganje obaveštenjima

U prvom potpoglavlju su navedeni uočeni problemi, terminologija, pregled eksperimentalnih rezultata, ekstenzija i protokola. Opisan je mehanizam degradacije pre i posle SMTP transakcije, pre i posle podnošenja poruke, procesi degradacije posle konačne SMTP dostave kao i degradacija u tranzitu. Takođe, dat je osvrt na korisnički interfejs i konfiguraciona pitanja, probleme i ključne promene eksperimentalnih protokola i radnih okvira kao i sigurnosni aspekti.

U drugom potpoglavlju opisan je *mail* transport protokol, okvir za internacionalizaciju ekstenzija, delovi tela i SMTP ekstenzije, proširena sintaksa *mailbox* adrese, *mail* razmena i praćenje informacija, kao i ponašanje UTF-8 nizova u odgovorima.

U trećem potpoglavlju su navedene promene u poljima zaglavlja poruke.

U četvrtom poglavlju su navedene UTF-8 vrste adresa, mehanizam UTF-8 obaveštenja o statusu dostave, UTF-8 MDN i IANA razmatranja na tu temu.

3. Analiza rada sa ključnim rezultatima

Master rad dipl. inž. Siniše Stojanovića se bavi problematikom internacionalizacije domenskih imena i *e-mail* adresa. Rad daje pregled protokola, praktičnih iskustava i preporuka kroz vreme od definisanja prvih IDN dokumenta pa do danas, čineći tako svojevrsan pregled smera kretanja razvoja IDN-ova i *e-mail* adresa.

IDN-ovi i internacionalizovan *e-mail* nalaze primenu u celom svetu kroz kreiranje okruženja u kome je pristup sadržajima na Internetu moguć na lokalnim jezicima, što predstavlja vitalni aspekt održavanja jedinstvenog, raznovrsnog i višejezičkog Interneta u budućnosti.

Osnovni doprinosi rada su:

- a) Pregled i analiza RFC-ova i ostalih standarda koji pokrivaju IDN oblast.
- b) Pregled i analiza iskustava drugih Internet registara po pitanju korišćenja IDN *e-mail* adresa.
- c) Pregled i analiza relevantnih dokumenata javno dostupnih na Internetu koji obrađuju problematiku korišćenja IDN-ova i *e-mail* adresa za elektronsku komunikaciju na Internetu.

4. Zaključak i predlog

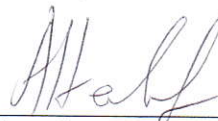
Kandidat Siniša Stojanović je u svom master radu uspešno dao pregled kroz vreme i trenutno stanje Internacionalizovanih Domenskih Imena i IDN *e-mail* adresa.

Kandidat je iskazao samostalnost i sistematičnost u svome postupku rešavanja problematike ovog rada.

Na osnovu gore navedenog Komisija predlaže Nastavno-naučnom veću Elektrotehničkog fakulteta u Beogradu da prihvati rad „Analiza standarda, preporuka i praktičnih iskustava u korišćenju IDN domena“ dipl. inž. Siniše Stojanović kao master rad i odobri javnu usmenu odbranu.

Beograd, 19.06.2015.

Članovi komisije

dr. Aleksandar Nešković, vanr. prof.

dr. Nataša Nešković, vanr. prof.